

MESINIK

MESINDUSE INFOLEHT

nr 3 (89) juuni 2015

- Põllumajandusministri vastus EMLi ettepanekutele
- Mesilaste talvise suremuse küsitluse COLOSS esimesed kokkuvõtted
- Eesti mesinike suvised teabepäevad Olustveres
- EMLi III suvepäevad
- Aleksander Kilk. Uudiseid Soome mesindust
- Aivo Sildnik. Miks mesilased röövivad?

ESIMEHE VEERG

Käes on valgete ööde aeg, kui päike vajub öösel vaid mõneks tunniks silmapiiri taha. Jaanipäevaks peaks ka suur suvi olema pärale jõudnud, et mesilastele ja mesinikele rohkesti palavat tööjärke pakkuda. Ikka selle nimel, et mesinik saaks suve lõpuks kena meesaagi välja vurrida, mida annaks süüa ja müüa.

Kuidas mesilaspered on meesuveks edenenud? Kevad oli pikalt võrdlemisi vilu ega pakkunud mesilastele häid kevadkorje võimalusi. Nii pajude-remmelgate kui vahtrate õitsemise aegu oli ilm jahe ja mesilased said söödavarudele vähe lisa tuua. Kohati kollitas mesilasi lausa toidunappus ja hoolikas mesinik pidi lisa söödaga linnukestele appi tulema. Kahjuks hääbusid aprilli ja maikuu alguse jaheduses ning näljas nii mõnedki mesilaspered.

Maikuu viimane dekaad pani võililleväljad kuldsest õilmitsema ja see pakkus mesilastele uusi korjevõimalusi, mida tugevamad pered ka usinalt kasutasid. Paraku oli osa mesilasperesid talveraskustes suure osa elujõudu kaotanud ja nende areng ei tahtnud kuidagi hoogu sisse saada. Loodetavasti suudavad ka need pered suveks seda võrd kosuda, et nad järgnevas talveks oma toidulaua katavad ning mesiniku jaoks ka vurrimett koguvad.

Juunikuu esimeses pooles läbi Eestimaa sõites teritasid mesiniku pilku rohked erekollased õitemeres talirapsipõllud. Lähemalt vaadates oli rapsiõitel omajagu mesilasi toimetamas ja nektarit ning õietolmu kogumas. Aga teisalt käib mesiniku peast seo-

ses rapsiga ikka läbi kahtlus, ega mürgipritsid kusagil rapsipõldudel ometi mesilastele häda ja hukatust külva?

Mesilaste tervist ohustavad peamiselt haigused ja taimekaitsetöödel kasutatavad pestitsiidid. Mesilashaiguste, eelkõige varroatoosi ja viirushaiguste tõrjeks oleme mesinikele pidevalt nõu andnud ja selle murega peaksid

mesinikud suuremas osas ise hakkama saama. Vaid ameerika haudmemädaniku tõrjeks oleks vajalik riiklik tugi ja vastav seadusandlus, mida praegu kahjuks ei ole. Ka mesilasi ohustava pestitsiidide ülemäärase või väärkasutamise vältimine põllu- ja aiakahjurite, seenhaiguste ja umbrohu tõrjel peab olema riigi ülesanne.

EMLi delegatsioon käis 26. mail kohtumas värske maaeluministri Urmas Kruusega. Toimunud tunniajalise arutelu käigus püüdsime anda ministri-lele võimalikult täielikku ülevaadet Eesti mesindussektorist ja mesinike probleemidest, mille lahendamisel vajame riigi tuge.

Ühe põhiküsimusena arutati pestitsiidide väärkasutamise riskide ja ohtlike mesilashaiguste tõrje probleeme, aga ka mesilaste pidamisel mesinike riikliku toetamise vajadust. Esitasime ministri-le EMLi poolt kirja konkreetsete ettepanekutega, kuidas mesilasi paremini kaitsata ja mesindust toetada. Kuigi lootsime ministriumist selgeid vastuseid meie küsimustele ja ettepanekutele, ei olnud vastuski kuigi palju lohutust pakkuv. Täpsemalt kommenteerib kirja selles Mesinik-lehes Ülo Lippa.

Viimastel nädalatel on ajakirjanduses ilmunud Põllumajandusministeeriumi ja Põllumajandusameti esindajate kirjutisi, kus arutatakse mitmesuguseid pestitsiidide väärkasutamise ohte keskkonnale, mesilastele ja aedade-põldude toodangu kvaliteedile. Kas jää hakkab pragunema või on see pettemanööver? On räägitud ka jääkainete hulga suurenemisest meie aia- ja põllusaadustes, mis on hiiliv oht kogu elanikkonnale. Kuidas kasvatada meie põldudel ja aedades mahetoodangut, kui maapind sisaldab üha rohkem pestitsiidijääke? Näib, et ühiskond hakkab üha enam teadvustama pestitsiidiprobleeme ja võib-olla suudab see mõjutada ka riiklikku mürgipritsi-poliitikat! Mesinikud ei tohi väsida oma mesilaste ja keskkonna olevikku ja tulevikku kaitses.

Aleksander Kilk

TEGEVJUHI VEERG

Uskumatu, kui kiiresti läheb aeg, sest juba kohe-kohe on toimumas EMLi III suvepäevad. Meenutuseks: aastal 2013 toimusid need Koerus – lipuheiskamise tseremoonia ja ajurünnakuga EMLi arengukava teemal. Osalejad said mälestuseks EMLi särgid. Aastal 2014 Saaremaal – bussiratastel ja koos kultuurilise ringsõiduga, osalejatele mälestuseks tuulikupildiga suvepäeva tass. Ja nüüd Olustveres – märksõnad Kurgja ja mesindus.

See tähendab seda, et reedel, 10. juulil ootab Olustveres kell 13.45 suur buss ja sõidame kõik koos Kurgjale. Miks sinna? Kurgja ja Jakobson. Jakobson ja mesindus. Kurgjal teeme kohaliku giidi saatel ringkäigu ja tutvume koos Ülle ja Vahur Talimaaga Kurgja praeguse mesilaga. Viljandist tulijad saavad bussile tulla juba Viljandi bussijaamast kell 13.15 ja õhtul sama bussiga Viljandisse ka tagasi.

Nii nagu kahel eelmisel aastal, toimub samal ajal ka suvine teabepäev. Seepärast on sellele sõidule oodatud kõik mesinikud, olenemata liikmelisusest. Bussisõidul on koos meiega veel külalised Rootsist, kaks mesiniku, kes räägivad sealsest mesindusest, ja üks külaline Soomest, kellega kohtume veel õhtusel loengul Olustveres.

Ainult EMLi liikmetele algab aga õhtune osa Olustveres pärast loengut, kus saab kerge suupistelauga taga arutada oma organisatsiooni asju, ja kes tahab, ka saunas käia. Tegevused on planeeritud keskööni, sest järgmiseks päevaks

tuleb välja puhata. Soovijatele on broneeritud 2-kohalised toad koos hommikusöögiga. Ja mesinike suvine teabepäev saab jätkuvalt hoo sisse laupäeval, 11. juulil, ja seda juba päris varakult.

Vaadake täpsemat kava ja registreerige end osalema. Kurgjale sõit, sealne ringkäik giidiga, lõunasöök, EMLi liikmetele õhtune osa ja majutus koos hommikusöögiga on tasuta. Loengutest osavõtt on tasuta.

Eelmisel aastal Saaremaal. Foto: Urmas Mikk.

Ikka jätkuvalt liikmemaksu teemal
Meie organisatsioon on suur. Juba lähenemas arvule 600. Kahjuks on meil aga siiani võlgnikke, kes pole maksnud ära selle aasta liikmemaksu. Seepärast on kõigile neile peatatud liikmesoodustuste saamine kuni makse laekumiseni. Sügisel üldkoosolekul tuleb aga see teema uuesti päevakorda.

Uus mesindusraamat ilmunud
EML üllitas uue mesinduslase raamatu mesilashaiguste teemal. Juhatuse otsusega on raamatu hind EMLi liikmele, kel pole võlgnevusi, 25 eurot. Iga liige saab selle hinnaga soetada vaid ühe raamatu. Kõigile teistele

on hind 32 eurot. Raamatut saab osta kontorist (etteteatamisega) või tellida posti teel (lisandub postitamistasu). Raamat väljastatakse eelnevalt tasutud arve alusel või kohapeal sularaha eest.

Muud tegevused

Suvine aeg on mesinikele kiire töötegemise periood. Kuid võib-olla leiata ikka paar päeva ka puhkuseks. Sellel aastal on võimalus koos teistega sõita mesindusfestivalidele nii **Lätti**, **Leetu** kui ka omade juurde **Karksi**.

Ja kunagi ei ole liiast saada mesinduslaseid kogemusi ka kaugemalt piiri tagant. Seega on reisisellidel võimalik avastada enda jaoks **Austria** ja **Baierimaa** mesindus. Ning keda huvitab vaid kultuuriline pool, siis neid ma kutsun endaga koos septembrikuisele madjarite maa reisile ehk **Ungaris**. Tegelikult ei ole ka see reis ainult kultuur, vaid puudutab

natukene ka mett ning tervislikku toitumist. Minuga koos on seda sõitu vedamas meekvaliteedi spetsialist Anna Aunap, ja reisil olles saame proovida ka paljusid meesorte. Ja mida muud põnevat me seal veel kuuleme ja näeme, seda lugege täpsemalt juba meie reisikavast. Huvi korral võtke julgelt ühendust kas telefonil või e-kirja teel.

Soovin kõigile mesinikele head meesaaki ning mõnusat toimetamist oma mummude juures.

Marianne Rosenfeld
mesilaspere@gmail.com
50 29 006

KOMMENTEERIDES PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUMI VASTUSKIRJA

Mai viimasel nädalal käisid Mesinike Liidu esindajad Aleksander Kilk, Ülo Lippa ja Marianne Rosenfeld hiljuti ametisse astunud maaeluministri Urmas Kruuse vastuvõtul. Mõistagi olid ministril käed jalad tööd täis ja edusammuks võib lugeda sedagi, et meile tund aega reserveeriti. Et arutelu oleks konstruktiivsem, sai ministeeriumisse eelnevalt saadetud kiri, mis juhtis tähelepanu Eesti mesinduse kitsaskohtadele. Peamiseks teemaks oli muidugi mesilasperede hukkumine intensiivse põllumajanduse piirkondades. Samuti arutasime mesilashaiguste tõrje ja mesilasperede toetuse teemasid.

18. juunil saabus ministeeriumist viiel leheküljel vastuskiri. Seal oli öeldud, et põllumajanduskeemiat kasutatakse meil võrreldes mõnede teiste riikidega isegi vähe. Kui Eestis külvati põldude igale hektarile keskmiselt 0,84 kg taimekaitsevahendeid (loe: mürke), siis USA-s on see näitaja 2,2, Hollandis 8,8, ja Hiinas lausa 10,3 kg.

Numbrid on üsna kõnekalt Eesti kasuks, samas pole need võrdlused just parimad, sest Hiina aktiivsetes põllumajanduspiirkondades on mesilased juba ammu välja surnud ning USAs hukkub viimastel aastatel ligi 40% mesilasperedest, ja olukorra paranemist ei paista kusagilt. Hollandi ohjeldamatu põllumajanduskeemia kasutus jääb siinkirjutajale veidi arusaamatuks, tõenäoliselt annab statistikasse oma osa lillekasvatus.

Samuti konstateerib ministeerium, et kuigi maaharijal on kohustus kanda andmed põlluraamatusse 10 päeva jooksul, ei

Ministri juures.

ole välistatud, et ta seda kemikaalidega töötlemise päeval ka teeb. Jah, muidugi ei ole välistatud, aga kui töötlus on veidigi küsitav ja mitte just päris õige vahendiga? Kuidas vältida olukorda, et mõnda lahtrit tühjaks ei jäeta, ja kui tekivad probleemid, sinna siis sobilikumaid tootenimetusi või kuupäevi ei kirjutata? Meil on ju e-riik ja kas tõesti on mõeldamatu traktoristile hommikul ülesandeid jagades mõned arvutipõhised märkmed teha? Näiteks lätlased saavad sellega probleemideta hakkama.

Hea uudisena võib ära märkida, et tänavu sügisest planeeritakse kohendada taimekaitsevahendite vastutust käsitlevaid sätteid. Loodetavasti kaasatakse muutmisse ka mesinike esindajad.

EMLi ettepanekule kaitsefondi loomise kohta tõmmati aga ühemõtteliselt vesi peale ja soovitati taotleda põllumajanduskindlustust või pöörduda võlaõigusseaduse alusel kohtusse. Jah, sellised lahenduskäigud on teoreetiliselt võimalikud, aga kas mesinikel ikka jätkub kümnete

gruppide kindlustamiseks vahendeid? Kohtuveskid jahvatavad paraku aeglaselt ja tõenäoliselt on põlluservas oleva mesilagrupi kaotuse või olulise nõrgenemise korral lihtsam mõru pill alla neelata ning uued pered teha. Pealegi võib kohtulahinguga kaasneda ulatuslik avalikustamine, mis ei jää kindlasti märkamata ka meetarbijatele. Tulemuseks on enam kui tõenäoliselt nii konkreetse mesiniku kui laiemas plaanis kogu Eesti mesinduse maine kahjustumine. Sest mesi on ju mürgine!

Mesilashaiguste kohta ütleb ministeerium selgesõnaliselt, et otsust nende lisamiseks riigi rahalise abiga tõrjutavate loomataudide loetellu hetkel ei ole ja niipea ei tule ka. Pealegi on PRIA register puudulik, ja seakatku ohjeldamine nõuab suuri rahalisi vahendeid. Mõneti tundub, et ka sigade aafrika katku vastased meetmed on võitlus tagajärgedega, mis on enamasti kulukam kui kahju ennetamine. Kas ootame ära, millal väike tarumardikas jõuab Eestisse, ja

hakkame alles siis tõrjemeetmetele mõtlema? Internetist leitud andmed väidavad, et 2012-2014 toimunud Euroopa Komisjoni poolt rahastatud mesilashaiguste uuringu käigus külastati 196 mesilat ja AHMi eoseid leiti 31 korral. Muidugi võib suure mesila üks grupp olla puhas ja teine nakatumistunnustega, aga lihtne arvutus kinnitab, et 15% mesilates on taudioht väga suur. Kuna seires osalesid vaid registreeritud ja seega eeldata-

vasti ka teadlikumad mesinikud, siis Arvi Raie sõnul on ohustatud mesilate protsent tõenäoliselt suuremgi. Võrdluseks: Saksamaal leiti AHMi eoseid vaid 3% mesilatest. Kas ootame siingi ära, kuni asi kontrolli alt väljub, ja hakkame alles siis kavandama?

Kolmanda EMLi tõstatatud küsimusena oli aurutuse all mesilaspere toetus. Mina leidsin esimesed ettepanekud toetuse rakendamiseks aastast 2012,

sealhulgas ka lubaduse, et kohekohe kirjutame eelarvesse vasta-va rea sisse. Hetkel seda rida ei ole ja kahjuks ka ei paista, sest ministeeriumi sõnul saab toetust rakendada siis, kui selleks eelarvest vahendid eraldatakse. Vaadates praegusi meeleheitlike pingutusi riigi eelarve koostamisel, jääb siinkirjutaja selle eraldamise suhtes küll veidi pessimistlikuks...

Ülo Lippa

MIKS MESILASED RÖÖVIVAD?

Mesindusleksikon annab mesilaste sellise käitumisviisi kohta järgmise selgituse, kusjuures röövimine ja vargus on samastatud.

Röövimine on massiline võõraste mesilaste tungimine mõnda teise tarru ja sealt mee (sööda) äraviimine. Röövimise ohvriks langevad varakevadadel või suve teisel poolel (kui väliskorje on lõppenud) peamiselt nõrgad või emata pered. Röövimise ärahoidmiseks tuleb mesilas nõrkade perede puhul vajalikud hooldustööd läbi viia varahommikul, või kasutada selleks spetsiaalset telki. Nõrkade perede lennuavad tuleb loodusliku korje lõppemisel kitsendada selliselt, et sealt mahuks läbi korraga ainult 1-2 mesilast. Röövimise käigus tühjendatakse meekärjed, surmatakse ema ja seejärel näritakse lahti ka haudmekaanetis. Massilise röövimise läbi pere tõenäoliselt hukkub. Esimeste röövimise tunnuste ilmnemisel (kiiruga tarust väljuvad täis meepõiega mesilased) tuleb röövitava taru lennuava sulgeda traatvõrguga, viia taru pimedasse jahedasse ruumi ning paigutada ta endisele asukohale tagasi alles paari päeva pärast. Ka siis tuleb peret mõne päeva

jooksul tähelepanelikult jälgida ja esimeste röövimistunnuste ilmnemisel eespoolkirjeldatud võtet korrata. Praktikas on häid tulemusi andnud perede asukohtade vahetamine. Röövimise ohvriks langenud ja ära viidud pere asemele paigutatakse järgmisel varahommikul tugev pere, kelle lennuava kitsendatakse 3-4 cm-le. Nõrga pere ema pannakse kattepuuri alla ja pere viiakse tugeva pere asemele. Nõrk pere saab endale tugeva pere lennumesilased ja muutub seeläbi tugevamaks, tugev pere aga suudab ennast kaitsta ja seeläbi lõpeb ka röövimine. Ka perede ümberpaigutamisel tuleb paari päeva jooksul jälgida perede käitumist ja röövimise taasilmnemisel kasutada eespoolkirjeldatud võtteid. Röövimise algstaadiumis annab häid tulemusi ka repellentide kasutamine.

Asjatundjale ei midagi keerulist, kuid alustajale mesinikule võib mesilaste selline käitumisviis olla kahjumlik, sest ta ei oska seda lihtsalt ette näha.

Oluline on teha vahet mesilasperede vahelisel vargusel ja röövimisel. Vargus on n.-ö. röövimise varasem etapp, kus mesilasema ei pruugi hukkuda ja mesilaspere pääseb tunduvalt väiksemate kahjudega.

On selge, et kuskil on põhjus/põhjused ja vastavalt põhjusele kujuneb ka tagajärg. Kui vargust õigel ajal ei avastata, siis kasvab see peagi üle massiliseks röövimiseks. Kõige drastilisem tulem on hukkunud mesilaspere, mis mesinikule väljendub majandusliku kahjuna. Isegi kui mesilaspere jääb ellu, on ta oluliselt nõrgenenud, osa kärge rikutud, sööta hävitatud, mesilaste arv vähenenud jne.

Need on nähtavad tagajärjed, mida mesinik saab teatud juhul suhteliselt kiiresti heastada. Oluliselt tõsisem on olukord siis, kui röövimise käigus kannatakse edasi mesilaste infektsioonhaigusi, eelkõige AHMi eoseid. Nende tuvastamine võtab aega ja tagajärg avaldub pika aja jooksul. Kahju likvideerimine on sel juhul

kordades kallim, kui ennetatavate võtete kasutamine.

Mesilaspere käitumist teise mesilaspere suhtes saab vaadata kui konflikti kahe osapoole vahel. Samas tekib küsimus, et miks mesilased nii käituvad? Ehk on konflikt hoopis “varaste” ja mesiniku vahel? Alati saab küsida, kellele see on kasulik. Tegelik ei too olukord ju kummalegi osapoolele kasu!

Elusolenditele on omased mitmed tunnused, millest ühed olulisemad on paljunemine ja ainevahetus, olles organismi kogu elutegevuse vältel keskkonna elus- ja eluta tegurite pideva surve all. Et tagada liigi jätkusuutlikkus, on väga oluline organismide vastastikune võime reageerida ärritajatele.

TOIT ON RESSURSS

Mesilaselaadsed on kõige liigrikkam astlaliste rühm, kuhu arvatakse kuuluvat umbes 20 000 liiki. Peamine erinevus mesilaste ja teiste astlaliste (eelkõige herilaste) vahel on nende järglaste poolt tarbitav toit.

Mesilase vastseid toidetakse taimset päritolu meega. Mesilased on ainukesed koduloomad, kes põhja regioonides varuvad endale talvetoitu ja on võimelised ehitama kodu karge näol. Sotsiaalsete putukate (sipelgate, herilaste, kimalaste, mesilaste ja termitide) pesad on suure energiavaru ning toiduresursidega turvalised kodud ka paljudele teistele loomadele.

Aga on olukordi, kus ühiselt kogutud toiduvaru ei suudeta kaitsta.

Kõikidele elusorganismidele on omane kohastumine ja kohanemine. Tegemist on protsessidega, mille käigus organismidel kujunevad teatud võimed ja ka

muutused. Indiviidile on omane kohanemine, ja selle tulemust võib nimetada kohanemuseks. Kohanemus on pöörduv ehk muutuv ning ei kandu järglastele edasi.

Mesilasperes on aga kümneid tuhandeid isendeid, ja kohastumisprotsessi tulemuseks on indiididerühmale iseloomulikud kohastumused, mis on ühtlasi pärilikud. Kohastumused on evolutsioonilised muutused, neid on palju erinevaid, ja üldreeglina on need kasulikud, tagades liigi ellujäämise. Kohastumused avalduvad organismi kehaehituses, talitluses, paljunemises, käitumises, toiduhankimises jne.

Astlaliste rühma peamine tunnusjoon on erilise struktuuri – astla – olemasolu. Astla kujul on tegemist moondu nud mune tuga, mida emased kasutavad nii saagi halvamiseks ründel kui ka enesekaitseks. Astel toimib süstlana, viies mürgi saagi või ründaja kehasse. Evolutsiooniliselt on nõelamine arenenud selleks, et indiidid saaks alistada endast suuremat saaklooma. Teatud juhtudel alistatakse ka naabruses paiknev mesilaspere, ja pesakaitseks kujunenud astlast saab “sugulastele” surmarelv.

Varguse kutsub eelkõige esile toidudefitsiit, s.t. pikaajaline korjajaene või ka vihmane periood, mis ei andnud mesilasperele elatuskorjet ning mida mesinik saab prognoosida. Tegelikult käivitajaks on organismi teatud refleksid, mis on peamised eluorganismide käitumise määrajad.

Siinkohal märkus, et loomad käituvad ja inimesed tegutsevad, sest tegutsemine on iseloomulik kõrgelt arenenud loomadele ja on mistahes protsessi teadlik suunamine.

Refleksid liigitatakse kaheks: kaasasündinud (pärilikeks ehk

tingimatuteks) ja elu vältel omandatuteks (tingitud ehk esilekutututeks).

Kaasasündinud refleksid kes-tavad sünnist surmani, s.t. nad ei kustu (on geneetilise taustaga). Need on liigile omased ja avalduvad näiteks sülemlemises, pesa kaitsmises, toiduvaru kogumises ja paigutamises. Siit siis ka probleemid teatud mesilassidega, kes kipuvad rohkem sülemlema või siis peredevahelist vargust viljelema.

Tingitud refleksid kujunevad isendil elu vältel, ja kui neid pidevalt ei kinnitata, võivad kustuda mõne päevaga. Esimene Nobeli preemia laureaat Venemaal oli Ivan Pavlov (1904. aastal Nobeli füsioloogia- või meditsiiniauhinna vereringe füsioloogia ning seedimise alaste teadusuuringute eest). Tema läbi viidud füsioloogilised katsed koortega on saanud tuntuks just Pavlovi refleksina.

Mesilaste korjelend teatud korjeallikale saab toimuda nii kaua, kui sealt on midagi korjata. Tegelikult külastavad mesilased taime ka mõni aeg pärast tema õitsemise lõppemist, kuigi see ei ole ratsionaalne. Kui õitsemist alustab uus taimeliik, algab korjelend efektiivsemale korjeallikale. Sama toimub mesilaspere asukoha muutmisega. Kohareflekse peab mesinik arvestama näiteks mesilasperede paljundamisel, sest lennumesilased lendavad koju tagasi.

Tingitud refleksil põhineb ka loomade dresseerimine, näiteks mesilaste suunamine konkreetsele taimeliigile kultuuri tolmeldamisvajadust arvestades. Mesilasperede vaheline vargus käivitub samuti tingitud refleksist ja seda “kustutada” on vägagi raske.

RÖÖVIMISE TUNNUSED

Mesilaspere juures toimub intensiivne lendlus, seda nii lendla ja katuseääre juures või mistahes sissetungi võimaldavas kohas. Sõltub varguse ajast, kuid see võib toimuda ka halva ilmaga, mil teised pered korjelendu ei tee.

Taru lennulaual ja lendla ees maas on kisklevad ja vastastikuse nõelamise tagajärjel hukunud mesilased. Tegemist on suure sagimisega, kus röövijad otsivad sissepääsu tarru, kaitsjad aga püüavad neid takistada. Iseloomulik on sissetungijate ja tarust väljalendavate mesilaste lennu suund. Mingil hetkel on rohkem tarru tungivaid kui sealt välja lendavaid mesilasi, aga see sõltub suuresti röövimise arengufaasist. Seda ei tohi ajada segi mesilaspere sülemlemisega, mis on lühiajaline ja mille puhul toimub tarust väljalend ning lennulaual ei ole laipu.

Üheks eripäraks on ka varaste karvkatte puudumine.

KES RÖÖVIVAD?

Eks ikka tugevam nõrgemat, kusjuures röövijaid võib olla mitmeid. Röövimise lõppfaasis on juba raske aru saada, kes kelle arvel tahab rikkaks saada. Eraldi peame teadma mesilassassi eripära, sest siin on eelkõige käitumuslikes kohastumustes suured erinevused.

Tumemesilased on pärismaised, kuid nüüdseks on nende populatsioon peaaegu olematuks muutunud. Põhjuseks inimese ehk siis mesiniku lähtumine mesindustest kui majandustegevusest.

Tumemesilastele on iseloomulik sage eksimine võorastesse peredesse, ja nii võivad edasi kanduda ka haigused. Nõrk kontroll

on tarru lendavate teiste mesilaste ja kahjurite suhtes, mistõttu näiteks kärjeleediku kahjustus on üsna tavaline. Tumemesilastele ei sobi korpustarud ja neid on riskantne pidada koos itaallastega, sest viimased kipuvad neid röövima.

Kraini rassi mesilased on haudmehaiguste suhtes küllaltki vastupidavad, kuid nende suureks puuduseks on suur sülemlemistung. Seda on võimalik vastavate meetoditega küll kontrollida, kuid alati see ei õnnestu. Ka pesaruumi kaitstakse kutsu-mata külaliste, kärjekoi ja itaalia mesilaste eest halvasti. Samas on kraini mesilaste pidamine Eestis suhteliselt levinud ja eeltoodud puudused tuleb teadlikult allutada mesiniku kontrollile.

Kaukaasia hallil mägimesilasel on väga suur vargustung, samas varaste vastu kaitsevad nad pesa rahuldavalt. Haiguskindlus on väga madal, mistõttu nad haigestuvad kergesti norematoosi ja haudmemädanikesse. Varguse vältimine piirab mesiniku tegevust eelkõige ajalisel, samas on nende osatähtsus Eestis peaaegu olematu. Väidetavalt leidub ristandeid Kuremäe kloostri mesilas, mille tarude vahele eksib juhuslikke jalutajaid väga harva! Mõne aasta tagune isiklik kogemus oli ka kartmatule mesinikule liig mis liig!

Itaalia mesilased haigestuvad kergesti norematoosi ja haudmehaigustesse. Nende suhteliselt sage eksimine võorastesse peredesse ja varguslembus võimaldab levida ka patogeenidel. On olukordi, kus röövimistung käivitub mõne minutit jooksul. Neid ei soovitata pidada koos kraini ja tumemesilastega. Isiklik kogemus paraku seda viidet ei kinnita, sest teadlikul mesindamisel on see siiski võimalik. Itaalia mesilaste

osatähtsus on regiooni erinev, kuid kindlasti on nende populatsioon üks suuremaid Eestis.

Buckfasti mesilased on ainus mesilastõug, mille kasutamine on viimastel aastatel laienenud ka Eestis. Nende head omadused on suhteline sülemlemiskainus, rahulikkus ja kõrge tootlikkus. Halva orienteerumisvõime tõttu on neil oht eksida võorastesse tarudesse, mistõttu tarude vahel peavad olema suuremad vahed. Buckfasti mesilased kalduvad vargusele. Samas Aimar Lauge seda väidet ei kinnita! Aga eelmisel sügisel oli Raplamaal juhtum, kus Buckfasti ristandid röövivad oma sugulasi küll ja küll... Pered nõrgenesid ja kevadeks oli 20 perest alles vaid 4. Nii et üheks põhjuseks võib olla ka inimese silmale nähtamatu geneetika.

Mesilassassi eripärast tule-nevalt on palju teha mesinikel endil, sest rassi valiku alused peavad olema kooskõlas korjebaasi, tarutüübi ja teiste mesindustehnoloogiliste võtetega, eelkõige mesiniku suhtumisega mesindamisse.

MESINIKU MÕJU MESILASPERELE ON NII OTSENE KUI KA KAUDNE

Millal ja kuidas midagi mesilas teha, on mesiniku üks olulisemaid teadmisi.

Risk ja oht. Need on kaks mõistet, mis käivad alati mesindamisega kaasas ja mida mesinik peab oskama eristada. Risk on alati potentsiaalne, seda saab hinnata, mõõta, kaardistada jne. Näiteks nõrkade, haigestunud ja emata perede röövimise ohvriks langemise risk on alati kõrgem, kui seda tugevatel peredel. Oht on reaalne, ja enamikku ohte saab ennetada, kui osatakse riske hinnata.

Üks perioodidest, mil varitseb varguseoht, on kevad, kui looduses korje veel puudub ja mesilasperedes ei pruugi enam olla piisavalt sööta. Teine kriitiline aeg on meevõtmine, mil looduslikud tingimused lihtsalt ei võimalda elatuskorjet. Kolmas on mesilasperedele täiendsööda andmine.

Varguse esilekutsumine on pigem mesiniku tegemata töö, mis väljendub mitmel viisil.

1. Mesindustehnoloogilised vead, eelkõige võtted, mida mesinik kas teadmatult või teadlikult eirab. Neid on pahatihti palju ja nad võivad läbi koostoime võimendada. Tegelikud riskid on kõrged, kui mesinikul puudub oskus määratleda neid põhjustena, mistõttu probleemid võivad korduda aastast aastas.

Näiteks ühendatakse kevadel liiga nõrk ja liiga tugev mesilaspere, seda just korjeda ajal. Mesilasperede ühendamine lamavtarus võrreldes korpustaruga on oluliselt tömahukam ja isegi riskantsem. Samuti võib just meevõtmisel kujuneda probleemiks mitme pere üheaegne ja ajaliselt pikem avamine.

Meeraamide hoiustamine mesilastele kättesaadavas kohas. Mesilastel lastakse vurritatud kärjed puhtaks "lakkuda", mis on mesiniku jaoks lihtsam ja ühtlasi viis anda mesilastele viimane sööt. Pesaruumi paigutatult ei ole risk nii kõrge, kuid ohtlik eelkõige infektsioonhaiguste leviku soodustajana. Kunagi ei tea, kus "vargad" käisid enne meie mesilaste juurde tulemist! Seega on tegelikult häda-

vajalik tunda oma piirkonna mesinikke ja nende töövõtteid. Olukorda muuta on kindlasti raske, kuid riske saame hinnata! Kui läheduses on nakkuskolle, on lubamatu sööta mesilasi näiteks lahtise söödanõuga õue pea.

2. Inventar. Taru ja vastava inventari (näiteks kärjekandekastide) korrasolek. Katkised tarud, võrguga katmata ventilatsioonivad, hiirte näritud lendlad ja teised võimalused taru sisetungiks nõrgestavad mesilaste kaitsevõimet. Kusjuures kirjandus väidab, et röövimist esineb lamavtarudega majandamisel rohkem.

3. Mesilasrassi valik. Kindlasti peab arvestama korjetaimede olemasolu ja nendelt saadavate korjeobjektide osatähtsust. Näiteks kraini mesilastele sobib varasema õitsemisega korjetaimestik, itaalia ja Buckfasti mesilasele on hädavajalik just rikkalik korjema.

4. Mesilasperede söötmine. Enamjaolt on sügisene mesilasperede vaheline vargus põhjustatud just söötmisel tehtud vigadest. Kas söödanõude lohakas täitmine või katkine sööginõu, millest suhkruahus välja tilgub/voolab, on kindel põhjus muretsemiseks.

Kindlasti peab söötma kõiki peresid korraga, kasvõi natukenegi. Kui ühed saavad ja teised jäävad ilma, siis hakatakse ressursi ringi jaotama. Suur Peeter ei hooli väikesest Peetrist!

Tähtis on söödalahuse temperatuur, sest külm lahus ei ole nii aromaatsne ja vähendab tun-

duvalt varguse ohtu.

Söötmine toimugu õhtupoolikul, mil lendlus on passiivne. Eriti sobilik on söötmine vihmase ilmaga, sobib ka pimedas. Mesiniku jaoks on see ebamugav, aga riskid on oluliselt madalamad.

Korpustarude korral antakse sööt peamiselt pesaruumi peale ja kui tuul on katuse minema viinud, või see on halvasti suletud, siis pääsevad söödanõusse ka teiste perede mesilased.

Söödalahuse valmistamine välistingimustes? Sõltub mesiniku võimalustest, kuid siin on riskid kõige kõrgemad. Ligipääs suhkruahusele on sisuliselt kontrollimatu. Teadlik ja oskaja mesinik saab sellega hakkama, aga õigem oleks seda vältida. Ammustel aegadel olen ise teinud lahust vihmase ilmaga, kuid ei pea seda enam ohutuse mõttes sobilikuks.

Eriti ohtlikuks muutub olukord, kus mesinik on varakult mee eemaldanud, ent talve-sööt veel andmata. Väliskorje puudumisel mesilaspere areng seiskub, mesilased muutuvad agressiivseks ja ründavad mesila lähist ka inimesi. Mesilased vajavad sööta pidevalt, ja kui me seda ei arvesta, siis pikaajalist mesindamist ei saagi olema.

5. Vana ja nõrk mesilasema ei suuda tagada mesilasisendite pidevat asendusprotsessi, mistõttu mesilaspere kaitsevõime on kindlasti nõrk.

6. Haigestunud mesilaspered on potentsiaalsed ohvrid, sest nende elutegevusprotsessid on niigi häiritud ja pidev stress

vähendab kaitsevõimet veelgi. Ohvriks ei lange võrdne partner, vaid ikka probleemsed pered!

NAABRID

Üheks tähtsaks asjaoluks on ka mesinikevaheline koostöö ehk siis info mesilasperede tervise ja nende olemasolu kohta teatud piirkonnas.

Mesilasperede arv on mesiniku kontrolli all, ta kas suurendab või vähendab seda, vastavalt vajadusele. Mesinik saab mesilasperede arvu väga kiiresti muuta ja teatud piirkonnas isegi mitmekordistada. Selline populatsiooniplahvatus toob põllumajanduses esile näiteks kahjurite rüüste (rändtirtsu või kartulimardika rüüste kultuurtaimedel).

See tähendab intensiivset survet korjebaasile, sest organismid vajavad energiat. Korjedaesal perioodil on risk kõrge, sest ellujäämise aluseks on ka intensiivne sigimine. Sigimine on enamikel organismidel väga energiamahukas ja eeldab piisavate ressursside olemasolu. Kes suudab vähesel energiahulgaga ellu jääda, on võitja! Seega on ühe mesilaspere jaoks ratsionaalsem võtta teiselt. Selline oht on ka ühe mesila piires, kui mesilagrupid on liiga palju peresid. See oli iseloomulik just eelmise sajandi omaaegsetele majandimesilastele, kus ühes gru-

pis oli isegi enam kui poolsada mesilasperet.

Tubli mesinik lisab kontaktandmed, mis on vajalikud ka teatud turvalisuse osas. Samas olen ka ise kohanud olukordi, kus perede omanik teadmata.

KUIDAS VÄLISTADA MESILASPEREDE VAHELIST VARGUS/RÖÖVIMIST?

Välistamine on võimalik eelkõige võtete kaudu, mis on n.-õ. ennetava toimega. Nende teadlik kasutamine ei lase mesilaspere elutegevusel kontrolli alt väljuda. On ju mesinik see, kes mesilastelt võtab nende varud, esmalt mee ja osaliselt ka vaha. Entsüklopeedia ütleb, et strateegia on eeskiri, mis määrab üheselt mängija käitumise kõikides mängus tekkivates olukordades. Ehk siis mängureeglid peavad mesinikule varakult teada olema. Enamikku nendest reeglitest on eespool kirjeldatud. Aga esmatähtis on meenutada, et nõrkade peredega mesindamine võimendab riski, kusjuures see ei ole ka majanduslikult mõttekas.

KUIDAS PEATADA MESILASPEREDE VAHELINE VARGUS?

Kui probleem tõsine, siis on vaja konkreetseid lahendeid. Mesindusleksikoni sõnastus röövimise kohta andis neid eelnevalt

päris mitu. Aga repellendi osas väike seletus. Repellent on peletusvahend, näiteks hernehirmutis, mis toimib lindudele eelkõige visuaalselt. Mesilaste puhul saab kasutada keemilisi repellente, mis peletavad neid ebameeldiva lõhnaga. Näiteks võib röövitavate perede tarude esiküljele panna mõrumandliõliga riidelapid.

KOKKUVÕTTEKS

Mesilaspere vajab edukaks elutegevuseks palju erinevaid optimaalseid tingimusi. Ja mesiniku ülesanne on neid tingimusi maksimaalselt võimaldada. Mesilaspere on ju avatud süsteem, mis teatud juhtudel reageerib vastavalt refleksi avaldumisele.

Mesilasperest ei saa ainult võtta, vaid sinna tuleb ka anda!

Aivo Sildnik Jänedalt

Foto: Urmas Mikk.

KOOLITUSKESKUSE KINKEKAARDID

EMLi Koolituskeskuse tasulistele kursustele on võimalik soetada soovikohases summas kinkekaarte.

Täpsem info:
EMLi tegevjuht Marianne Rosenfeldt
50 29 006
mesilaspere@gmail.com

SÕNUMEID SOOME MESINDUSEST

LÜHIKOKKUVÕTE KONVERENTSIL KUULDUST

Soomes makstakse maaelu ja põllumajanduse säilitamiseks, edendamiseks ja õhutamiseks maapiirkondade elanikele ja tootjatele üsna palju erinevaid toetusi. Möödunud talvel korraldati uuring, et hinnata nende toetuste mõju looduse mitmekesisusele ja keskkonnale üldiselt. Looduse mitmekesisuse kaitse ja jätkusuutliku arengu töörühma, kes tegid analüüsi ja koostasid lõppraporti, kuulusid selle ala spetsialistid ministeeriumitest ja mitmetest üleriigilistest eriala-organisatsioonidest. Hinnati ja võrreldi maamajandusele, energia- ja metsamajandusele ning transpordile makstavate toetuste ja sõidukulude hüvitamise keskkonnamõjusid.

Võrdluses selgus, et kõige rohkem said toetust maamajandus ja keskkonnakaitse ning taastuvate energiaallikate kasutamine, samuti hüvitati transpordikulusi. Väikseima mahuga olid toetused põhjapõdrakasvatusele, metsateede korrastamiseks ja mesilaste pidamiseks.

Lisaks hindasid eksperdid kõiki toetuseliike nende mõju poolest looduslikele taimekooslustele

ja keskkonna mitmekesisusele. Selles osas järeldati, et kuigi riigi toetus mesilasperede pidamiseks on teiste toetusvaldkondadega võrreldes väike, annab mesindus keskkonnale kõige suuremat kasu.

Soome riik hindab mesindust kui maalähedast tegevusala ja mesilaste tolmeldamistegevusest sündivat suurt kaudset kasu ning maksab juba aastaid mesinikele toetust. Piltlikult võiks öelda, et toetades mesindust ja mesinike tööd keskkonna ja ühiskonna kasuks, hoolitseb Soome riik "kuldmune muneva kana" eest.

Näiteks 2014. aastal oli toetuse määr 21.50 eurot mesilaspere kohta. Mesinikud said 28 292 mesilaspere eest kokku 608 000 eurot toetust. See toetus aitab mesinikel katta üsna suured kulutused talvesöödale ja hoida Soome mesindust võrreldes Euroopa Liidu lõunapoolsete riikide mesindusega konkurent-sivõimelisena.

JÕUSTUS MÄÄRUS AMEERIKA HAUDME- MÄDANIKU TÕRJEKS

Soomes jõustus 16. märtsil 2015 ameerika haudmemädaniku (AHM) riikliku tõrje määrus.

Määruse valguses on AHM ohtlik mesilashaigus, mille seireks ja tõrjeks tuleb kasutada riigi rahalisi vahendeid. AHMi seire-uuringuteks vetarstide poolt võetud proovide analüüsikulud tasub riik. Kui aga mesinik võtab ise proovi ja viib laborisse analüüsimiseks, siis peab ta selle eest ka ise maksma. Ühe proovi analüüsi hind on 6.20 eurot, kuid minimaalselt tuleb tasuda 5 analüüsi eest. Seega on mesinikel kasulik teha koostööd ja anda laborisse analüüsimiseks ühiselt vähemalt 5 proovi.

Määruse kohaselt koolitatakse vetarstidele abiks kogenud mesinikke, kellel on õigus võtta vetarstide asemel mesilatest proove ja osutada muud abi. Selliseid abilisi soovitakse kaasata võimalikult üle kogu Soome erinevatest maakondadest, et moodustada neist üleriigiline usaldusmesinike võrgustik.

Analoogilise usaldusmesinike võrgustiku loomist Eestis on ka EML juba alates 2000. aastast püüdnud ellu viia ja loodab seda eesmärki ka saavutada. Eestil ja eriti meie ametnikel on siin taas kord põhjust eeskuju võtta Soome riigi tähelepanust ja hoolitsusest mesinduse hea käekäigu eest.

Aleksander Kilk

EMLi KOOLITUSKESKUSE TEATED

KURSUSED

Lõpusirgele on jõudnud kaks tasulist 60-tunnist mesinduse ABC kursust, üks Tallinnas ja teine Tartus. Osalejaid oli kokku üle 50. Samuti lõpetavad mesindusprogrammi raames kaks tasuta kursust Pärnus ja Põlvas,

mille tegevuse koordineerimine toimub Koolituskeskuse kaudu.

Kuna huvi kursuste vastu on jätkuv ja meil on käsil uute koolituskavade koostamine, siis palun kõigil huvilistel endast märku anda. See teadmine on oluline juba seepärast, et teaksime vali-

da piirkonda. Järgmised koolitused on jagatud natukene teisiti kui siiani. Esimene kursus: täiesti algajad ja null kogemusega, kuid tärnanud huviga mesinduse vastu. Teine kursus: n.-ö. "valealgajad", nagu keeleõppel öeldakse, väikese kogemusega (1–3 aastat),

kuid sooviga teiste omasugustega kursustlaste pinki jagada. Kolmas kursus: ABC jätkukursus neile, kes on eelmistel aastatel meie ABC kursuse läbinud või tunnevad ennast juba tugevamalt ja tahavad teadmisi juurde saada.

Kursused toimuvad piisava hulga huviliste korral Tallinnas, Tartus, Viljandis, Rakveres. Kursused on tasuta, kuid Koolituskeskusel on koolitusluba ja seega on võimalus saada tulumaksu tagasi seaduses ettenähtud korras. Koolituskavad kinnitatakse lõplikult augustikuus ja seejärel on täpsem info ka meie kodulehel. Praegune tagasiside ei ole siduv ega tekita kohustust kursusel osaleda, aga olen kõigile vastajatele väga tänulik, sest kõik ettepanekud ja soovid aitavad vaid Koolituskeskuse tegevust edasi arendada.

Järgmisel õppeperioodil viime läbi ka kaks tasuta kursust, mille rahastamine toimub läbi mesindusprogrammi. Kursused toimuvad Võrus ja Jõhvis. Soovijad võivad hakata endast juba märku andma. Kursused ise algavad tõenäoliselt jaanuaris 2016.

ÕPPEPÄEVAD

Mesilasemade praktilise kasvata-mise tasulised õppepäevad mõõdusid edukalt. Aitäh koolitajatele Maire Valtinile ning Ülle ja Vahur Talimaale. Kindlasti praktiseerime selliseid ühepäevaseid koolituspäevi järgmisel aastal

palju enam, sest positiivne kogemus on nüüd olemas.

Ootan jälle ettepanekuid, mis teemalisi õppepäevi teha. Ikka pikalt ja praktiliselt, nagu nüüd – kestusega 6 tundi päevas ja väikeses rühmas. Ootan ka soovitusi, keda tahaksite neil õppepäevadel koolitajatena näha. Võimaluse korral saab siis hakata koostöö-kokkuleppeid sõlmima.

ÕPPESÕIDUD

Maikuu toimus õppesõit Valgevenes. Osalejad said mitme päeva jooksul käia erinevates mesilates ja kuulata ka loenguid. Piisavalt jäi vaba aega, et tutvuda pealinna Minskiga, sest seal kesklinna hotellis me ööbi-sime viis ööd. Lisaks Minskile toimusid ka ringsõidud Minski ümbruses; koju tagas sõitsime Polotski suunas. Sellest, kuidas meil kõik see täpsemalt kulges, eriti emotsioonidest piiriületusel, võite varsti lugeda Ülo Lippa reisikirjast. Kindlasti paneme selle ja sügiseks valmivad filmid üles meie kodulehele. Olid ju reisil jälle kaasas kaks tublit filmimeest – Jüri Lugus ja Ülo Lippa.

Soome sõit, mis toimub juulikuu alguses, osutus minule üllatuslikult väga populaarseks. Osalejaid on kirjas 43. Hetkel tunnen end nagu 2012. aastal, kui ma alles tööle tulnuna pidin kohe sõitma samuti 42-liikmelise mesinike grupiga Soome. Siis oli olukord tegelikult natuke

hullem. Tundsin reisile tulijatest siis ainult 4-5 inimest, ülejäänute nimedki olid võõrad. Hetkel on seis helgem. Nimepidi on tuttavd vähemalt 95%, sest paljud on meie kursustlased ja seekord meiega reisil. Ja mitmed on juba head tuttavad ning eelnevatel reisidel käijad.

Septembrikuise Saksamaa sõidu marsruudi vahetasime algselt kavandatud veidi erineva vastu. Nüüd läheme Austria-Baierimaa-Berlin. Kavas on külastada mitmeid mesindusega seonduvaid kohti ja nautida seda imepärast Alpide piirkonda ning võrratut Viini linna. Lisaks muudugi palju muudki. Täpsem reiskava on üleval meie kodulehel ja registreerumine sinnagi ammu alanud. Kuna 1. juulist muutus täiskasvanute koolitamise seadus, siis see reis meil koolitusloaga tegevuste alla enam ei kvalifitseeru. Koolitusreisi viime läbi koos Astrid Oolbergiga, ja bussisõidul on läbivaks teemaks apiteraapia.

Hetkel oleme koostamas koolitusreiside kava aastaks 2016. Palun ettepanekuid, kuhu suunda sooviksite sõita, mida vaadata/kuulata ja kui pikad need reisid võiksid olla.

Võite mulle alati helistada 50 29 006 või kirjutada mesilaspe-re@gmail.com

Marianne Rosenfeld
EMLi tegevjuht ja Koolituskeskuse tegevuse koordineerija

PURGISILTIDE TELLIMINE

EMLi liikmetel on võimalus jälle tellida oma meepurkide tarbeks silte.

Palun tellimused edastada e-kirjaga aadressile info@mesinikeliit.ee hiljemalt 1. augustiks. Sildid valmi-vad augustikuu jooksul.

Täpsem info kontori telefonil 637 64 93 teispäeviti ja reedeti.

Mesilasperede suremuse uuringu COLOSS 2015 esmased tulemused

Mesilasperede suremus Põhja- ja Baltimaades talvel 2014/2015 taas tõusujoonel

Maikuu jooksul oli võimalus vastata küsimustikule Mesilasperede suremuse uuring COLOSS 2015, mille abil tuvastatakse ja analüüsitakse üle maailma mesilaste talvekadusid.

Koostöö

Osana rahvusvahelisest koostööst on Põhja- ja Baltimaad (Taani, Norra Rootsi, Soome, Läti, Eesti) ühendanud jõud talvekadude väljaselgitamiseks oma riikides. 2015. aasta küsimustikuga on liitunud ka Leedu, kus andmete kogumine on veel pooleli ega kajastu järgnevas ülevaates. Interneti-küsitlus oli liitunud maade mesinikele avatud 1. maist kuni 1. juulini. Mitmes riigis oli võimalik vastata küsimustikule ka kohalike mesindusajakirjade vahendusel. Küsitlustulemused kogutakse kokku Hollandis COLOSSi koostöömeeskonna poolt. Juuli keskel saabub lõplik kinnitus uuringus osalenud riikidelt.

Põhja- ja Baltimaade COLOSS 2015. aasta koostöös kogusid andmeid Taanis: Flemming Vejsnæs ja Ole Kilpinen; Norras: Flemming Vejsnæs ja Bjørn Dahle; Rootsis: Preben Kristiansen; Soomes: Ari Seppälä; Eestis: Aivar Raudmets ja Lätis: Valters Brusbardis. Andmete kogumine Leedus on veel pooleli.

Võrreldavus

Käesoleva küsimustiku töötas COLOSSi koostöögrupp välja selliselt, et kõikide osalevate riikide mesinikelt küsitakse samu küsimusi ja samal viisil. See annab võimaluse osalevate riikide andmeid võrrelda (kõrvutada).

Kogutud andmed

Sarnaselt kahele eelnevale aastale avaldavad Põhja- ja Baltimaad ka sel aastal esialgsed tulemused kuu aega varem kui COLOSS. Põhja- ja Baltimaades 2015. aastal kogutud andmebaas hõlmab infot 4361 mesiniku ja 75 810 mesilaspere kohta.

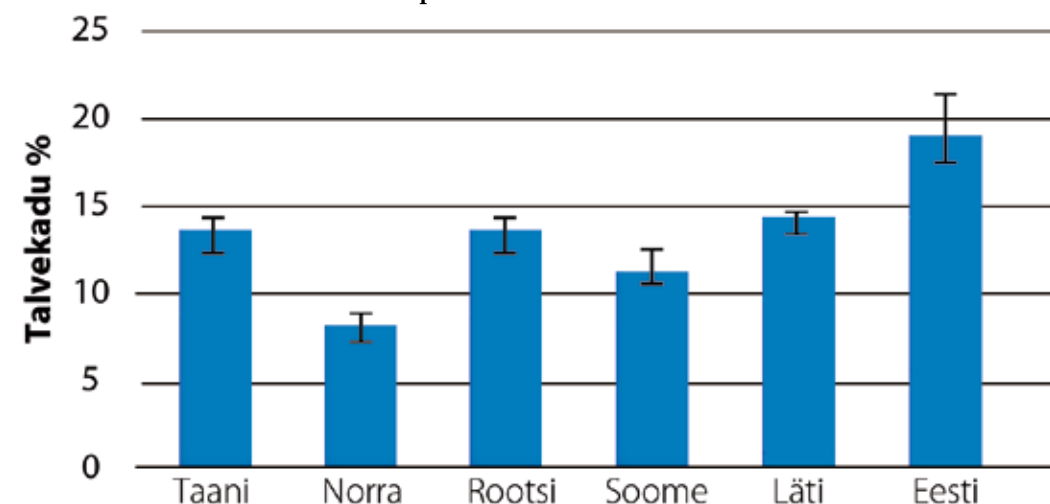
Esialgsed tulemused

Võrreldes 2014. aasta talvekadudega Põhja- ja Baltimaades, on selle aasta mesilasperede suremus kahjuks taas tõusujoonel. Samas ei ole olukord õnneks halvenenud 2013. aasta tasemele. Norra on jätkuvalt parima mesilasperede talvitumise tulemusega. Võrreldes eelmise aastaga (2014), on hukkunud perede arv Norras (8%) tõusnud 2% võrra. Teistes Põhjamaades (Taanis 13,7%, Rootsis 13,5% ja Soomes 11,3%) on vahe kahe viimase aasta võrdluses märgatavalt suurem, jäädes 4–6% vahele. Lätis (14,4%) ja Eestis (19,8%) on hukkunud peresid juba 7-8% rohkem kui 2014. aastal.

COLOSS uuringu 2014-2015 vastukaja Põhja- ja Baltimaades (v.a. Leedu). Võrdluseks on lisatud kahe eelmise talve kaoprotsendid.

Riik	Vastanuid	Talvitunud perede arv	Hukkunud perede arv	2014-2015	2013-2014	2012-2013
Taani	1199	13791	1889	13,7%	7,8%	21,0%
Norra	488	11878	950	8,0%	6,0%	18,1%
Rootsi	1780	21671	2926	13,5%	9,6%	22,7%
Soome	301	6433	727	11,3%	6,7%	17,1%
Läti	510	18930	1110	14,4%	7,2%	19,7%
Eesti	83	3107	615	19,8%	11,2%	25,5%

Mesilasperede hukkumine 2014 – 2015

2014./2015. aasta talvekadude võrdlus Põhja- ja Baltimaades. Vertikaalsed jooned näitavad 95% usaldusvahemikku ehk meetme usaldatavuse suhet. Kui usaldusvahemikud kattuvad, siis puudub kadudes statistiline erinevus.

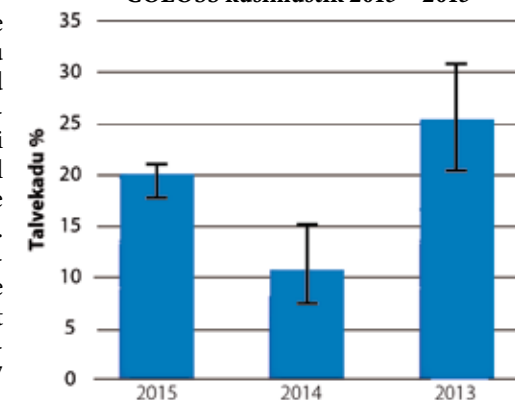
Graafika: Ole Kilpinen

Eesti

Eesti mesinikud osalevad selles uuringus juba kolmandat aastat. Paraku tuleb sarnaselt eelmise kahe aastaga tõdeda, et Eesti mesinike tagasihoidliku aktiivsuse tõttu (270-st vastas lõpuni 77) on tulemused ja nendest üldistuste tegemine vähem usaldusväärsed. Kui võtta aluseks Eesti Konjunkturiinstituudi uuring (2013), mille kohaselt Eestis oli 2012. aastal kokku 5934 mesinikku, siis alustas küsimustikule vastamist iga 22. ja lõpetas vaid iga 74. mesinik. Osalejate arv on võrreldes eelmise aastaga (112) vähenenud, kuid vaatamata sellele on talvitunud perede arvus näha lisandumist. Üsna suur osa vastamist alustanud mesinikest jättis küsimustele mesilasperede kohta vastamata. Küsimustiku lõpetas kenasti 77 mesinikku, kuid lõpetamata küsimustikest sai kasutada veel 6 (seega kokku 83). Küsimustiku pilootprojekti osa vastas lõpuni 22 mesinikku 36-st.

Olen siinkohal tänulik igale küsimustikus osalenud mesinikule

Mesilasperede hukkumine Eestis COLOSS küsimustik 2013 – 2015

Aasta	Küsimustiku täitmist alustasid	Vastasid lõpuni	Talvitunud perede arv	Hukkunud perede arv	Suremuse %
2013	336	95	3333	851	25,5
2014	302	112	2994	336	11,2
2015	270	83	3107	615	19,8

Maakonnad

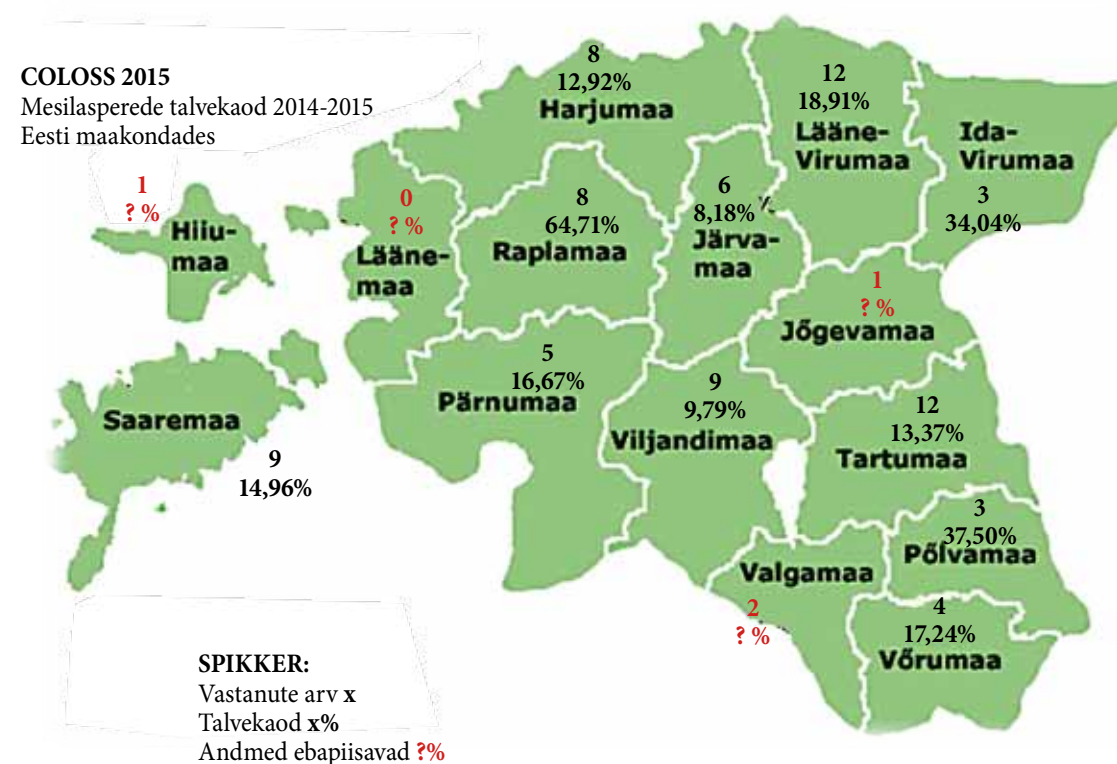
Sel aastal tuli kõige rohkem vastuseid Tartumaalt (12) ja Lääne-Virumaalt (12), kus on põhjust eeldada, et ka tulemused vastavad kõige enam tegelikkusele. Talvekadude protsent on aga muret tekitav. Viieteistkümnest maakonnast jäävad mesilaste talvekaod rahuldava 10% piiridesse vaid Järvamaal ja Viljandimaal. Kõige rohkem mesilasperesid on läinud talvega kaotanud mesinikud Raplamaal. Üle 30% mesilasperedest on ilma jäänud mesinikud ka Ida-Virumaal, Põlvamaal ja Tartumaal.

COLOSS 2015		Mesilasperede arv			
Maakond	Vastanute arv	Enne talve 2014-2015	Hukkused talvel 2014-2015	Probleem mesilasemaga	Suremuse %
Harjumaa	8	751	86	11	12,92%
Hiiumaa	1	10	1	0	? %
Ida-Virumaa	3	47	11	5	34,04%
Jõgevamaa	1	10	1	1	? %
Järvamaa	6	440	24	12	8,18%
Läänemaa	0				
Lääne-Virumaa	12	275	41	11	18,91%
Põlvamaa	3	48	18	0	37,50%
Pärnumaa	5	42	4	3	16,67%
Raplamaa	8	153	96	3	64,71%
Saaremaa	9	421	53	10	14,96%
Tartumaa	12	629	160	31	30,37%
Valgamaa	2	29	1	3	? %
Viljandimaa	9	194	17	2	9,79%
Võrumaa	4	58	7	3	17,24%
KOKKU	83	3107	520	95	19,79%

Hoiame Teid küsitluse edasiste tulemustega jooksvalt kursis: avaldame need veebilehel www.mesindus-programm.eu ja infolehes Mesinik.

Tänu kõigile küsimustikule vastanud mesinikele!

Küsimustiku vastuste geograafiline jaotus Eesti maakondades. Maakondades, kus vastamise aktiivsus on olnud madal (alla 3 vastaja), ei ole talvekadude protsenti välja toodud

Aivar Raudmets, Eesti riikliku mesindusprogrammi 2013-2016 projektijuht, mesindusprogramm@gmail.com

MESINDUSFESTIVALID BALTIMAADES

KÜLLA LÄTLASTELE

17.–19. juuli

Oleme käinud mitu aastat järjest Leedu suurejoonelisel mesindusfestivalil. Sel aastal võtsime lisaks sellele oma reisikavasse ka külas-käigu lätlaste juurde, sest ka Läti mesinikel on traditsioon suvel kokku saada. Seda, kuidas nende juures suvised sündmused edenevad, lähemegi sel korral uudistama. Kuna selline ühiselt minek on meil aastate järgselt jälle uuesti toimumas, siis on eelmised emotsioonid juba ununenud. Sellepärast loeme seda uueks avastusretkeks ning oleme valmis üllatusteks.

Kes on valmis kaasa tulema, siis sõit toimub 17.-19. juulil. Sihtkoht on **Valdemarpils**, kus toimub festival. Meie ööbimiskohaks on aga hotell **Rojas** ja sinna viib meid alates Jurmalast imeilusast vaatega mereäärne tee – me sõidame mööda vaatamisväärselt Kuramaa rannäärt. Piirkond, kus me nende päevade jooksul oleme, on Lätimaa üks puutumatuim, kuid samas kauneim territoorium. Seal on tsivilisatsioonist veel kahjustamata keskkond põimunud puhkajate seas populaarsete randadega ja kaasaegsete sadamalinnadega ning põnevate loodusobjektidega. Näiteks sõidame Kolka neemele, kus on kahe mere kohtumisaik ja mida ümbritsevad vanade liivlaste kalurikülad.

Kindlasti leiame aega, et läbi põigata **Kuldiga** linnast, mille sümboliteks on Euroopa kõige laiem kosk maalilisel Venta jõel ning vana 164-meetrine telliskivisild. Ja sõidame läbi **Tukumsi** ehk rooside linna.

Küllakutsuja, Läti Mesinike Liit, organiseerib meile võimaluse tutvuda Läti mesilatega. Millistega, on hetkel veel üllatus. Laupäevane päev on täidetud festivalisünd-

Mee õnnistamine Leedu meefestivalil Foto: Urmas Mikk.

mustega ja kohtumistega paljude Läti mesinikega, kes seal kohal on. Meie reisigrupil on aga ühine piknik ja palju muid toredaid ettevõtmisi kogu päeva jooksul.

Majutus Rojas kahes erinevas hotellis, kus meil on 2-kohalised toad koos hommikusöögiga (osadel tubadel tualett- ja pesemisruumid mitme toa peale).

Osavõtjate arv: maksimum 25 inimest. Sõidame koostööpartneri Hansaliinid kõigi mugavustega 25-kohalise MB-bussiga. Buss sõidab marsruudil: Tallinna Bussijaam–Jüri alevik–Viljandi–Ikla–ringsõit Lätis–Ikla–Viljandi–Tallinn.

Bussisõidul punktist A punkti B saavad osalejad infot läbisõidatavatest kohtadest ja Kuramaast, kuid peamiselt mesindusalast koolitust. Reisil on meil koolitajaks Aivo Sildnik – atesteeritud mesinduskonsulent, nõustaja, EMLi Koolituskeskuse koolitaja. Kasutage võimalust, et Aivo teadmisi ja nõuandeid põhjalikumalt enda kasuks pöörata. J

Osalustasu EMLi liikmele 180.-eurot/teistele 200.- eurot (bussisõit, majutus koos hommikusöögiga, mesinduskohtade külastus, festivalipäeva piknik ja

muu reisikorraldus). Lõuna- ja õhtusöögid (sõidu 1. ja 3. päeval) ja reisikindlustus ei ole hinnas. Sõidul osalemiseks väljastatakse arve ja see tuleb tasuda kokkulepitud tähtajaks pangalaekandega.

EMLi Koolituskeskusel on HTMi koolitusluba ja seega saab sõidu maksumust 75% ulatuses deklareerida koolituskuluna.

Sõidule registreerimine 10. juulini või kuni kohti jätkub. Vajadusel täpsem info telefonil 50 29 006 või e-kirjaga: mesilaspere@gmail.com

TRADITSIOONILINE LEEDU MESINDUSFESTIVAL – 39. KORDA

31. juuli – 2. august

Juba neljas aasta järjest läheme, ja me ei tüdine sellest. Ei saagi tüdineda, sest see on nii tore meeleolukas sündmus, et kõik mesinikud ja meesõbrad peaksid seda vähemalt kordki kogema. Uhke mitme tuhande osavõtjaga rongkäik, mee pühitsemise missa kirikus või välisel altaril, pidulikud sõnavõtted, kontsertprogramm alates keskpäevast ja tantsimise võimalus vähemalt keskööni. Lisaks sellele laadamelu koos kõige sinna juurde

kuuluvaga. See oli laupäeva ehk 1. augusti kirjeldus. Kuid meie asume teele juba reedel, 31. juulil. Sõidame Tallinnast välja varahommikul, et jõuda samal päeval ikka ka üht mesilat külastada. Ühe mesila külastus jääb ka tagasisõidupäevale. Toimumiskoht on peaaegu Poola piiri lähedal (igal aastal erinev koht ja korraldajaks erinev Leedu piirkondlik mesindusselts). Aga et sõit kiiremini läheks, siis räägime sõidu ajal palju mesindusjuttu ja infot läbi-

tavate piirkondade kohta.

Sõidame koostööpartneri Hansaliinid kõigi mugavustega 25-kohalise MB-bussiga. Marsruut: Tallinn–Viljandi–Ikla–sihtkoht–Ikla–Pärnu–Tallinn–Viljandi. Võimalus jätta oma auto Jürisse eramaja hoovi. Eelregistreerimine käib juba eelnevalt mitmel korral antud info alusel ja buss hakkab juba täituma.

Osalustasu EMLi liikmetele 200.-eurot/teistele 220.-eurot. Osalustasu sisaldab sõitu, 2 ööbi-

mist 2-kohalises mugavustega toas koos hommikusöögiga, laupäevaseid piknikusööke ja -jooke, mesilate külastust. Reedel lõuna- ja õhtusöök ning pühapäeval lõunasöök omal käel. Soovi korral organiseerime koos ka reedese õhtusöögi majutuskoha lähedal asuvas kohvikus.

Sõidule registreerimine kuni 15. juulini või kuni kohti jätkub. Huvilistel võtta ühendust telefonil 50 29 006 või kirjutada e-kiri aadressile: mesilaspere@gmail.com

VIII MEEFESTIVAL MULGIMAAL KARKSI-NUIAS 4. – 5. SEPTEMBRIL 2015

Foto: Urmas Mikk.

Harjumuspäraseks saanud ja kogukonna poolt oodatud meefestival saab tänavu läbi viidud 8. korda 4.–5. septembril 2015. See pakub külastajatele kindlasti midagi uut, tutvustab ühtlasi Mulgimaad ning Karksi valda.

Reedel, 4. septembril kell 14.00 on bussiekskursioonid erinevatesse paikadesse (Lillis Balti keti mälestusmärk, Lilli loodusmaja, Nava talu, Kitzbergi tubamuuseum ja matkarajad).

Päev jätkub kontsertprogrammiga “Tänu ja valgus” kell

19.00 Karksi Ordulinnuses Eestis ainulaadse viltuse torniga Karksi Peetri kiriku juures.

Etendub muinaslugu koos “August Kitzbergiga”, kirikus toimub kontsert.

Külanemad ja korraldajad süütavad šamaanitrummi saatel tuleskulptuurid ja lõkked.

Programm on seotud teemaga pärimus- ja talukultuur; teavitame inimesi läbi meeledeäävate tegevuste paikkonna vanadest rahvakommetest.

5. septembril kell 9.00

avab päevajuht Karksi-Nuia Kultuurikeskuse juures meefestivali. Samas tutvustame päevakava, toimuvad mesindusalased loengud oma ala spetsialistidega, kohtume H.-V. Seederiga.

Toimub mee ja kohalike toodete degusteerimine ja müük. Uudisena “Omaküpsetatud leib ja koduvein laual”.

Ootame oma laadamõllele käsitöömeistreid, talunikke, koduperenaisi, koolilütse-õpilasi, firmasid ja laadanarre.

Kavas on heategevusloterii ja meelelahutusprogrammid, avatud mitmed näitused, õpitubades toimuvad tegelused täiskasvanutele ja lastele.

Meelelahutusprogrammides esinevad külalised Tõrvast, Kaarlist, Möisakülast, ansambel “Seelikukütid”, Setumaalt ansambel “Kiiora”, Heino Sõna, Väino Ero ja üllatusesinejad. Laste tegevused toimuvad raamatukogus. Kõiki huvilisi sõidutab Mesimummudega rong.

4. septembril toimuva ekskursiooni tasu on 5 € ja osalemiseks palun eelnevalt registreerida telefonil 5695 8776. Karksi valla rah-

vas saab registreerimiseks kohale minna ka kauplusesse “Kadri” ning seal osalustasu ära maksta.

NB! Laadale registreerimine on alanud!

Vajadusel on võimalik võtta ühendust telefonil 5695 8776 Leili Nael.

TÄHELEPANU TALLINNA JA HARJUMAA MESINIKUD JA MESINDUSSÕBRAD!

Lähme ühiselt Karksi ja võtame endale emotsioonide kogumiseks kaks meeldejäädavat päeva! Selleks korraldan sinna ka 2-päevase ekskursiooni ning sellele on

teretulnud nii EMLi liikmed kui teisedki huvilised.

46-kohaline buss sõidab Tallinnast välja kell 10.00. Võtame suuna Viljandimaale Valma külla, kus meid ootab kaks kalepurjekat. Soovijatega (maksimum 15 inimest purjekale) teeme peaaegu tunnise purjekasõidu Võrtsjärvel, pärast seda naudime angerjasuppi ja suitsukala. Seejärel aga läheme osa saama festivalipidustustest, mis toimuvad juba Karksi-Nuia ordulin-nuses. Ööbimine on turismitalus mugavates 2-kohalistes tubades.

Järgmisel päeval pärast hom-

mikusööki suundume jälle bus-sirahvaga Karksi mesindusfesti-vali jätkutegevustele. Ja kui kogu programm on lõppenud, sõidame Tallinna poole tagasi.

Osalustasu 80 eurot (sisaldab sõitu mugavustega bussis, kalepurjekaga Võrtsjärvel purjetamist, lõunasööki – angerjasuppi ja suitsukala, ööbimist koos hommikusöögiga, festivalipääset). **Registreerimine kuni 15.augustini või kuni kohti jätkub.**

Huvilistel palun ühendust võtta telefonil 50 29 006 Marianne Rosenfeld

Ülle ja Vahur – palju õnne!

Ülle ja Vahur Talimaal on käesolev aasta juubeliaasta, mistõttu tahaksin kõigi mesinike – sõprade ja tuttavate nimel soovida neile tervist, õnne ja palju-palju aastaid mesilastega tegelemisel.

Lisaks sellele, et neil olid kevadel juubelisünnipäevad, täitub neil sel aastal ka 40 aastat mesinduses töötamist.

Tutvusin nendega 40 aastat tagasi, kui nad värske Olustvere tehnikumi lõpetajatena asusid tööle Seljale. Seega on ka meie sõprus 40 aastat vana. Nii pika sõpruse tulemusena oskan ma Üllest ja Vahurist kõnelda ainult ülivõr-des. Nad on Seljale rajanud oma kauni kodu koos kõrgetasemelise mesilaga. Aastatega on pidevalt suurenenud mesinike hulk, kes soovivad külastada Talimaade mesilaid nii Seljal kui ka Kurgjal. Me kõik teame, et ka siin keh-tib ütlus: “Külalistest on kaks korda hea meel – kui nad tulevad ja kui nad lahkuvad”. Mina ei tea küll ühtegi korda, kus Ülle ja Vahur oleksid keeldunud külalisi vastu võtmast, kuigi tööütm läheb ju ikkagi segi. Vahelt tekib küll mõte – kuidas nad ometi jõuavad?! Arvan, et see on tingitud heast tahtest.

Üllet ja Vahurit on külastanud mesinikud Soomest, Rootsist, Poolast, Saksamaalt, USAst ja mujaltki, kõiki mina ei tea. Talimaad on leidnud alati aega nende kõigi vastuvõtmiseks-

Me kõik tunneme mesinikke, kellel jutu järgi ei juhtu mingeid äpardusi, kes teevad alati kõik õigesti. Ülle ja Vahur nende hulka ei kuulu. Sageli käibki meie kohtumisel jutt just äpardustest ja vigadest, mida oleme teinud. Mesinikudki õpivad sageli nii oma kui ka teiste vigadest.

Oleme aastaid olnud koostööpartnerid ka meilasemade kasvatuses. Õnneks puudub meie suhetes sõna “kadedus”. Oleme truuks jäänud kraini tõugu mesilastele. Koos muretseme tõumaterjali juba aastaid.

Talimaad kuuluvad nende mesinike hulka, kes on alati valmis jagama oma teadmisi ja pikaasjalisi kogemusi teiste mesinikega. 2007. aastal omistati Ülle ja Vahur Talimaale ka Aasta Mesiniku tiitel.

Soovin Üllele, Vahurile ja nende mesilastele kõikide juubelite puhul palju õnne ja kordaminekuid nii mesilas kui ka kodus!

Kõikide mesinike nimel
Mai Endla

EESTI MESINIKE SUVINE TEABEPÄEV

Mesinduspäev Olustveres

Toimumiskoht: Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskool
Toimumisaeg: 10. – 11. juulil 2015

REEDE 10.07.2015

- 13.00 (13.15)** Buss Viljandi bussijaamast Olustverre väljub kl 13.15. (eelregistreerimise alusel). Bussil silt “Eesti Mesinike Liit”.
- 13.45-18.30** Buss väljub Olustvere bussipeatusest kl 13.45. Bussirahvale Vahur ja Ülle Talimaa mesila külastamine (C.R.Jakobsoni Talumuuseumi mesilas Kurgjal). Bussisõidu ajal räägivad rootsi mesilashaiguste spetsialistid Mari-Ann ja Kjell-William Andersson Rootsi mesindusest ja sealsest mesilashaiguste tõrje korraldusest.
- 19.00-20.00** Olustvere TMK saalis kohtumine soome mesilashaiguste spetsialisti Lassi Kaukoga, kes räägib Soome mesindusest, mesindusalasest seadusandlusest ja mesilashaiguste tõrje korraldusest. Tõlgib Aado Oherd.
- 20.00** EMLi liikmetele: 3. suvepäeva õhtused üritused

LAUPÄEV 11.07.2015 (õppetähtsus)

- 7.30-8.30** Hommikusöök (Olustvere sööklas) õpilaskodus ööbijatele
- 8.00-9.00** Registreerimine
- 9.00-9.05** Teabepäeva avamine
- 9.05-9.50** Mesindusprogrammi infotund. Ülevaade mesindusprogrammi 2015. aasta tege-mistest, sealhulgas:
• meekvaliteedi analüüsi tulemustest 2015. Anna Aunap
• varroatoosi monitooringust ja tõrjemeetoditest 2014-2015. Hagbard Räis ja Leo Vari
• mesilasperede arvukuse suurendamisest 2014-2015. Peter Pihl
• õppe- ja teabepäevadest, rahvusvahelisest koostööst. Aivar Raudmets.
- 9.50-10.50** Veterinaarinspektori tegevused Rootsi mesilates. Haigused, probleemid ja nende lahendused. Mari-Ann ja Kjell-William Andersson Rootsist.
- 10.50-11.00** Ingemar Friesi ja Preben Kristianseni raamatu “Mesilaste haigused, parasiidid ja kahjurid” tutvustus. Aleksander Kilk
- MEEKOJA avamine** (korraldab Olustvere TMK)
- 11.00-11.30** Mesindushariduse ajaloost. Marje Riis
- 11.30-12.00** Tänu sõnad ehitajale, rahastajale. Arnold Pastak

12.00-12.15	Paus
12.15-12.45	Mesilased kultuurtaimede tolmeldajatena. Marika Mänd (EMÜ)
12.45-13.45	Meemesilaste haiguskindlus ja selle suurendamise võimalused /The defence of the honey bees against diseases/. Lassi Kaukko Soomest. Tõlgib Aado Oherd
13.45-14.45	Lõuna (meekoja juures)
14.45-15.15	Ravimite kasutamisest ja selle regulatsioonist. Ave-Lii Toomvap
15.15-16.00	Varroatoosiseire meetodid. Leo Vari
16.00-17.00	Töötoad: 1. Mesilaste haigused. Mesilasperede kadumisest 2015. Arvi Raie, Hagbard Räis, Leo Vari, Renno Lainevool, Ave-Lii Toomvap 1. Ajakohased tööd mesilas (Olustvere mesila). Valmar Lutsar 1. Kohtumine mesinduskonsulendiga, nõustamine. Aivo Sildnik 1. Mesindus ja tehnoloogia (meekoja). Ardi Asten
17.00-17.15	Teabepäeva kokkuvõte ja lõpetamine
18.00-19.00	Mesilate külastamine: Polli-Järve talu mesila (Karksi vallas), Hando Niinepi mesila Tarbjal (Paide vallas).

Võtta kaasa ka soojem riietus.

Laupäeval, 11. juulil 2015

- Soovijatel on ettetellimisel võimalus osta mesilasemasid:
Mai Endla (kraini) 59196353
Ülle Talimaa (kraini) ylle.talimaa@mail.ee.
- Mesindusinventari pakub E-Mesilane. Kindel ostusoov palun ette tellida tel. 530 20 381.
- Kärjepõhjavajadust (vahetus-müük) aitavad leevendada Luke Vahavabrik OÜ ja Sermesto OÜ.

Täpsem info: Aivar Raudmets, tel. 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

Teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Eesti riikliku mesindusprogrammi 2013–2016 raames. Loengutest osavõtt on tasuta. Toitlustus ja soovi korral majutus (koos hommikusöögiga) on tasulised.

NB! Osalemine ainult eelneva registreerimise alusel. Palume registreeruda ja tasuda toitlustamise eest hiljemalt **6. juuliks 2015** Eesti Mesinike Liidu kontole EE451010002021522005 (SEB). **NB: Tasumine ainult ülekandega!**

Täpsem info: tel. 637 64 93 (T,R 10.00-16.00); 53 41 40 67 või mesindusprogramm@gmail.com

Registreerimislink:

https://docs.google.com/forms/d/1WVbYjdOPvNwLE6aU8fR0TLJhkXFqc_JudtZAO9P7kmQ/viewform

NB! Registreerunuks loetakse need, kes on registreerimisvormi täitnud ja osamaksu Eesti Mesinike

Liidu kontole EE451010002021522005 (SEB) tasunud.

Lisainfo toitlustuse ja majutuse kohta

- L, 11.07.2015 **Lõuna** (tavamenüü või taimetoit): **5,50 €**.
- R, 10.07.2015 **Väljasõit** Olustvere-Kurgja-Olustvere (info Marianne Rosenfeld 50 29 006): **20 €**. Hind sisaldab kohta bussis, sissepääsupiletit Kurgjale, giidiga ekskursiooni ja lõunasööki.
- R, 10.07.2015 Eesti Mesinike Liidu liikmete **suveõhtu**: **5 €**. Hind sisaldab sööki & jooki & sauna.
- R-L (üks öö) **Majutus** Olustvere TMK õpilaskodu 2-kohalistes tubades: **13 €/in.** Hind sisaldab hommi-
kusööki.

Praktiline kursus

MESILASEMADE SEEMENDAMINE

Eesti Mesilaste Tõuaretajate Selts (EMTS) korraldab tõsihuvilistele **reedel, 10. juulil 2015** algusega kell **11.00 Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis** 8-tunnise mesilasemade seemendamise kursuse. Kursuse eesmärk on anda teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi mesilasemade seemendamise alal. Kursus on jaotatud kahte etappi, millest esimene toimub suvel 2015 ja teine suvel 2016. Esimeses osas keskendutakse peamiselt leskedele, teises osas ka seemendamisele ja seemendamise erimeetoditele ning aretus-
kombinatsioonidele.

Kuna kohtade arv on väga piiratud, on **vajalik eelregistreerimine koos motivatsioonikirjaga**, mille palume saata meiliaadressile **mesilasemad@gmail.com**

NB! Osalemine ainult eelregistreerimise alusel.

Info tel 5666 8906

Koduleht: www.estbee.eu

PIIRKONDLIKE SELTSIDE/SELTSINGUTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVAD JUUNI–AUGUST 2015

Õppe- ja teabepäevade korraldamist toetab Euroopa Liit Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013–31.08.2016 kaudu. Osavõtt on tasuta.

Vastavalt koostatud kavale toimuvad 2. programmiaasta II poolaastal järgmised piirkondlikud õppe- ja teabepäevad:

Tallinna Mesinike Ühistu õppepäev

Aegviidus Sinika 2

9.06.2015 kl. 17.30

- Praktiline õppepäev. Sülemlemine ja kõik sellega seonduv.

Lektor Ülo Lippa

Info: Uku Pihlak, 50 52 736 ja Erki Naumanis 51 40 710

HIIMUMAA

Hiiumaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäevad

Kõrve talus Loja külas Pühalepa vallas

25.07.2015 kl. 10.00

- Praktiline õppepäev: Sügisese tööde: perede koondamine, ravi, valmistumine talveks.

Lektor Antu Rohtla

Info: Uku Pihlak, 50 52 736

IDA-VIRUMAA

Ida-Viru Mummu Seltsi õppe- ja teabepäevad

Rootsikeldri talus Peeterristi külas Vaivara vallas

22.08.2015 kl. 11.00

- Mee võtmine ja vurritamine, talvesöötmise ja talvitumine.

Lektor Heiki Roots

Info: Heiki Roots, 525 02 04

JÕGEVAMAA

Põltsamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Põltsamaa Kultuurikeskuses Põltsamaal

J. Kuperjanovi 1

1.08.2015 kl. 10.00

- Mesilasperede koondamine, talvesöötmise ja varroatoosi tõrjemeetodid.

Lektor Taimi Paal

Info: Ain Seeder, 52 50 204 ja veebis: www.poltsa-maamesi.eu

RAPLAMAA

Raplamaa Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Tago Holstingu mesilas Tamme-Allika talus

Pahkla külas Kohila vallas

9.08.2015 kl. 10.00

- Mesila ettevalmistamine talveperioodiks.

Lektor Tago Holsting

Info: Viktor Reino, 56 56 90 13

TARTUMAA

Elva Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Elvas Pargi 34

9.08.2015 kl. 10.00

- Hilissuvised tööd mesilas. Perede koondamine ja talvipesa moodustamine. Perede söötmine. Sügisene varroalestatörje.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Tõnu Hiimäe, 50 49 020

VALGAMAA

Otepää Mesinike Seltsi õppe- ja teabepäev

Otepääl J. Hurda 5 Otepää AMSi majas

16.08.2015 kl. 10.00

- Hilissuvised tööd mesilas. Perede koondamine ja talvipesa moodustamine. Perede söötmine. Sügisene varroalestatörje.

Lektor Tõnu Hiimäe

Info: Aili Konts 56 509 770

VILJANDIMAA

Karksi-Nuia Aianduse ja Mesindusseltsi õppe- ja

teabepäevad

Karksi-Nuias Polli-Järve talu mesilas

8.08.2015 kl. 10.00

- Mesilasperede koondamine, söötmine. Sügisene varroalestatörje.

Lektor Antu Rohtla.

Info: Leili Nael, 56 95 87 76, 433 1602; Antu Rohtla, 56 61 26 22

Õppepäevade teemade ja lektorite valikus võib ette tulla muudatusi. Muudatustest tuleb ette teatada hiljemalt 2 nädalat enne õppepäeva toimumist Eesti mesindusprogrammi projektijuhile, e-mail: mesindusprogramm@gmail.com või telefon 53 41 40 67.

MEELDETULETUS PIIRKONDLIKE ÜHENDUSTE ÕPPE- JA TEABEPÄEVADE KORRALDAJATELE JA LEKTORITELE

Aeg on planeerida õppe- ja teabepäevade kava perioodiks 01.09.2015 - 28.02.2016. Palun piirkondlike seltside/seltsingute esindajatel kavandatavatest õppe- ja teabepäevadest teada anda hiljemalt 10. juuliks 2015 meiliaadressile mesindusprogramm@gmail.com

Foto: Jane Pulver.

Palju õnne!

Volli Jänes	86	19. juuni	Vello Tohver	75	13. juuli
Leo Allikas	86	13. juuli	Peeter Toots	70	26. juuli
Paul Õun	83	29. juuli	Jaan Laidmets	65	8. juuni
Tõnis Muug	82	13. juuli	Enn Pikker	65	17. juuni
Edna Kabel	82	28. juuli	Lembit Põldmaa	65	19. juuli
Irja Lutsberg	81	8. juuni	Leonella Sootaga	60	30. juuni
Väino Kalk	81	29. juuni	Mati Oolup	60	3. juuli
Meeta Jaanman	81	21. juuli	Hillar Teetlok	55	26. juuni
Viivi Sirmais	79	5. juuni	Helle Talts	55	11. juuli
Laine Jakobson	78	5. juuni	Maive Turi	50	4. juuni
Jaan Pruljan	78	25. juuni	Armen Martsepp	50	10. juuni
Urve Meister	76	29. juuli	Valdur Uuk	50	11. juuni
Luule Toomingas	75	20. juuni	Lauri Kallaste	50	24. juuni
Väino Tõrp	75	6. juuli	Kuldar Assmann	50	19. juuli
Linda Vaht	75	10. juuli			

Esikaane foto: Jane Pulver, tagakaane foto: Peep Käspre.

EML ajalehe "Mesinik" järgmine number 4 (90) ilmub augustis 2015.

Kaastööd, teated ja reklaam saata aadressil: J. Vilmsi 53G, 10147 Tallinn (EML) või e-postiga: kilk@cc.ttu.ee või linask@neti.ee.

EML kontakttelefonid: 52 93 589 (A. Kilk) või 63 764 93 (EML kontor, J.Vilmsi 53G, 10147 Tallinn; teispäeviti ja reedeti kell 10-16).

Mesindusalane teave Internetis: www.mesinikeliit.ee; www.mesindus.ee; www.mesindusprogramm.eu.

Eesti mesinduse arendamist toetab käesoleval ajal Euroopa Liit

"Mee tootmise ja turustamise arendamise Eesti riikliku programmi 01.09.2013 – 31.08.2016" kaudu.